

Naturvårdsarbete på miljökontoret

Naturvårdsinsatser och arbetet med invasiva
främmande arter

2026-03-19

Mari Nilsson
Miljökontoret

Enheten Ekologi och vattenskydd på miljökontoret

- **Ekologi - kommunekolog**
- **Naturvård – förvaltning av skyddad natur, friluftsliv**
- **Vattenvård – vattenstrateg, vattenvårdsprojekt**
- **Skog - skogsförvaltning**
- **Naturskolan**
- **Vattenskydd och tillsyn av enskilda avlopp**
- **Enhetschef Karl-Axel Reimer**

Biologisk mångfald

Biologisk mångfald innebär att naturen är rik på variation – att vi har flera olika ekosystem och naturtyper som utgör livsmiljöer; många olika arter i livsmiljöerna och ekosystemen; och dessutom genetisk variation inom varje art. Begreppet biologisk mångfald omfattar allt i naturen – som skogar, ängar och sjöar, tallar, gullvivor och blåbär, älgar, skalbaggar och amöbor.

Biologisk mångfald är en förutsättning för all liv på jorden och grunden för människans välfärd och existens. Vi får mat, frisk luft, rent dricksvatten och våra samhällen står bättre emot globala förändringar, hälsohot och katastrofer.

De största hoten mot biologisk mångfald

- Förstörd livsmiljö
- Överexploatering av arter
- Klimatförändringar
- Föroreningar
- Invasiva främmande arter

Naturvårdsåtgärder

- Ängs- och betesmarker – betesdjur, inventeringar
- Vatten – återvätning av skog eller jordbruksmark, våtmarker för uppsamling av näringsämnen
- Skog – brukning enligt skogspolicyn, kartläggning av ekologiska samband och värdefull natur
- Kartläggning av naturmiljöer och ekologiska samband i tätorten
- Nätverkande med andra kommuner, företag och organisationer

Exempel på naturvårdsåtgärder – Ängs- och betesmark

Exempel på naturvårdsåtgärder – Ängs- och betesmark

Exempel på naturvårdsåtgärder – Ängs- och betesmark

Exempel på naturvårdsåtgärder – Ängs- och hagmark

Exempel på naturvårdsåtgärder – Ängs- och hagmark

Lanaren 2025

Naturvård

Exempel på naturvårdsåtgärder - Vatten

Exempel på naturvårdsåtgärder - Vatten

Vrå, Hölö - 2023

Exempel på naturvårdsåtgärder - Vatten

Vrå, Hölö - 2024

Våtmark vid Skillebyåns mynning till Stavbofjärden

1950

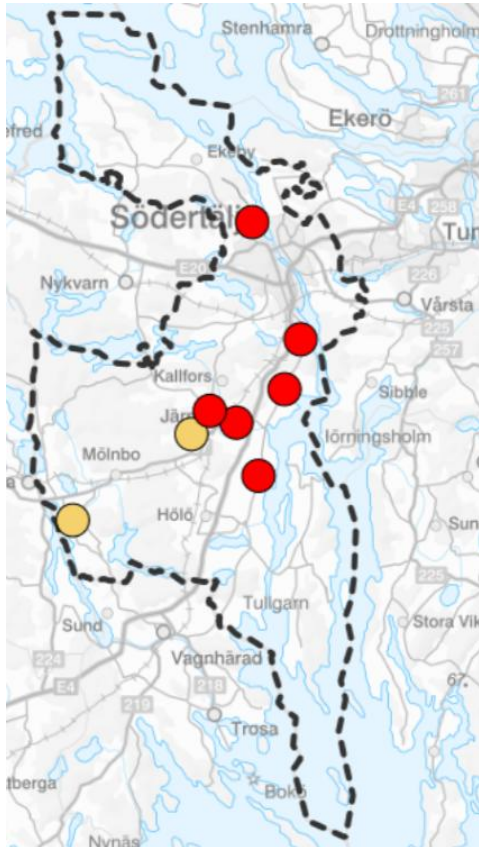

2023

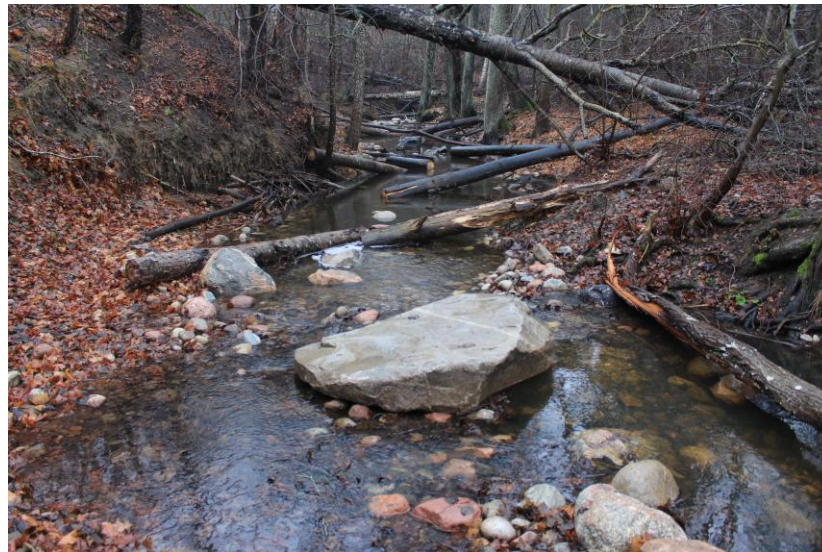

2024

Biotopvård i ett flertal av kommunens vattendrag

Ibland har vi fått hjälp av skolor

Och ibland av länsstyrelsen

Även anlagt en vik innanför viken vid Öbacken-Bränninge NR (2022)

En grund våtmark med inkommande sötvatten och med utlopp i Östersjön. Våtmarken värms upp tidigt på våren och bör därför lämpa sig som lekmiljö för fisk. Betas av kor strax efter midsommar.

Evenemang

Vad är en invasiv främmande art?

- Hotar mångfalden av inhemska eller "ursprungliga arter"
- De trivs och sprider sig lätt
- Har inga naturliga fiender
- Kan påverka ekosystem just för att de blir så många
- Riskerar att slå ut livsmiljöer och ekosystem
- Kan medföra sjukdomar som slår ut inhemska arter
- Kan korsbefrukta inhemska arter

Lagar och regler – invasiva främmande arter

EU-rätt

- [Förordning \(EU\) nr 1143/2014 om förebyggande och hantering av introduktion och spridning av invasiva främmande arter, konsoliderad version \(eur-lex.europa.eu\)](#)
- [Unionsförteckningen över invasiva främmande arter, konsoliderad version \(eur-lex.europa.eu\)](#)

Svensk lagstiftning

- [Miljöbalken \(riksdagen.se\)](#)
- [Förordningen \(2018:1939\) om invasiva främmande arter \(riksdagen.se\)](#)
- [Miljötillsynsförordningen \(2011:13\) \(riksdagen.se\)](#)

Lagar och regler – invasiva främmande arter – Eus förordning med tillhörande förteckning

- [Förordning \(EU\) nr 1143/2014 om förebyggande och hantering av introduktion och spridning av invasiva främmande arter, konsoliderad version \(eur-lex.europa.eu\)](#)
- [Unionsförteckningen över invasiva främmande arter, konsoliderad version \(eur-lex.europa.eu\)](#)

Förbud mot att:

- sälja,
- importera,
- odla,
- föda upp,
- transportera,
- använda,
- byta,
- släppa ut i naturen eller
- hålla levande exemplar.

Invasiva främmande arter i Sverige

Arter i EU:s förteckning – de arter som vi har skyldighet att bekämpa och som vi har i Södertälje

- Jättebalsamin
- Jätteloka
- Parkslide (även jätteslide och syrenslide)
- Gul skunkkalla

Arter på EU:s förteckning med stor risk att sprida sig i Sverige:

- Lövplattmask
- Signalkräfta (redan stor spridning)

Nationell förteckning?

Förslag på nationell förteckning och lista på arter till nationell förteckning, landlevande arter:

- **kanadensiskt gullris (*Solidago canadensis*)**
- **höstgullris (*Solidago gigantea*)**
- **blomsterlupin (*Lupinus polyphyllus*)**
- **sandlupin (*Lupinus nootkatensis*)**
- vresros (*Rosa rugosa*)
- kaukasiskt fetblad (*Phedimus spurius*)
- sibiriskt fetblad (*Phedimus hybridus*)
- kotula (*Cotula coronopifolia*)
- spärroxbär (*Cotoneaster divaricatus*)
- mink (*Neovison vison* tidigare *Mustela vison*)

Vad kan vi göra själva?

- Bekämpa de arter som finns på Eu:s förteckning
- Inte byta, sälja och sprida
- Bekämpa efter de metoder som rekommenderas

Så arbetar vi i Södertälje kommun

- Samhällsbyggnadskontoret – Det praktiska ansvaret för bekämpning på kommunens mark
- Miljökontoret samverkar i strategiska frågor och ansvarar även för bekämpning i skyddade områden
- Handlingsplan
- Bekämpning av jätteloka, gul skunkkalla, jättebalsamin och parkslide (syrenslide och jätteslide)
- Information och utbildning till kommunens olika förvaltningar och till medborgare

Kommunens ansvar

Södertälje kommun har ett markägaransvar för invasiva främmande arter på kommunalt ägd och förvaltd mark. Det innefattar också alla kommunalt skötta naturreservat. Däremot har kommunen inget övergripande ansvar i frågan.

Länsstyrelserna har tillsynsansvaret och Naturvårdsverket har det övergripande ansvaret.

Anmäl din upptäckt

Du kan hjälpa till med att anmäla arter för att vi och andra markägare kan bekämpa dessa.

Om du upptäcker invasiva främmande arter på **kommunal mark** är du välkommen att skicka in en felanmälan. Det gör du antingen via:

via vårt [felanmälningsformulär](#),

via vår mobilapp "Felanmälan Södertälje kommun" eller

via Kontaktcenter per kontaktcenter@sodertalje.se eller via

telefonnummer 08-523 010 00.

Länkar

Södertälje kommun - [Invasiva arter i Södertälje kommun - Södertälje kommun \(sodertalje.se\)](https://www.sodertalje.se/invasiva-arter)

Naturvårdsverket - [Invasiva arter \(naturvardsverket.se\)](https://naturvardsverket.se/invasiva-arter)

Metodkatalog (Naturvårdsverket) - [Metodkatalog \(invasivaarter.nu\)](https://invasivaarter.nu/metodkatalog)

Naturskyddsföreningen - [Jätteloka, blomsterlupin och mördarsnigel – invasiva arter ingen vill ha \(naturskyddsforeningen.se\)](https://naturskyddsforeningen.se/jatteloka-blomsterlupin-och-mordarsnigel)

Länsstyrelsen i Stockholm - [Invasiva främmande arter | Länsstyrelsen Stockholm \(lansstyrelsen.se\)](https://lansstyrelsen.se/invasiva-fremmande-arter)

Artfakta (Artdatabanken, SLU) - [Invasiva arter - Artportalen](https://artportalen.slu.se/invasiva-arter)